

70

70 aastat emakeelset ülikooli

1. detsembril 1918 asus Eesti Ajutine Valitsus organiseerima Tartu Ülikooli eesti ülikooliks.

1. detsembril 1919 avati pidulikult Tartu Ülikool.

See on sõnulseletamatult suur sündmus meie maa ja rahva elus. Eestimaa poeg sai nüüd õppida omal kodumaal omas keeles tipphariduseni välja. Võimalus tunda, mõelda, väljendada eesti keeles ja seda harukordset annet maksimaalselt välja arendada.

Ja see oli väärikas võimalus Eestimaa tütrele. Nimelt sellest alates muutus eesti naisele kättesaadavaks emakeelne kõrgharidus. Kui senised töchterschuled, ženskiinstituudid ning kõrgemad tütarlastekursused olid vaid mõneti kustutanud meie naise haridusjahu, siis nüüd võis ta täie sõõmuga asuda teaduse ammutamisele. Novembri lõpuks 1919 jõuti kõik ülikooli soovijad vastu võtta ning aulas immatrikuleeriti 351 üliõpilast, nende hulgas 154 naist.

Naise emakeelne kõrgharidus tähendas jõudsat edu rahva vaimsus- ja kultuuriloos, sest naise haritus läheb otse edasi lastesse, järgmisse põlvkonda, tõstab tunduvalt koduharidust. Naisi püsis üliõpilaste koosseisus ikka kolmandiku ümber; 1938. a oli mehi 68,7%, naisi 31,3%.

Aja ja töö loomulikku kulgu pidi ilmusid õppejõududegi nimekirja naised: 1924. a Marta Schmiedehelm, kellest kujunes tunnustatud arheoloog; 1924. a soome keele lektor Aino Suits; 1929. a veterinaar Elfriide Kalamees-Ridala; 1929. a matemaatik Alma Ruubel; 1933. a farmaatsiadosktor Alma Tomingas, meie esimene naisprofessor; 1934. a meditsiinidoktor Elise Käer-Kingisepp.